

ہندوستان دے سپیشل اکنومک زون - لوکاں دی لٹ دے اڈے

اس ویلے پچھسی بنگال آتے ہندوستان دے ہورناں پرانتاں وچ بنائے
جا رہے سپیشل اکنومک زوناں آتے ایہناں دے خلاف کساناں
آتے عام لوکاں دے تکھے سنگھرش دی کافی چرچہ ہو رہی ہے - پچھسی
بنگال، اڑیسہ، گجرات آتے پنجاب سمیت ہور کئی راجاں وچ وی سرکاراں
نے وڈیاں وڈیاں کمپنیاں نوں ایہو جھے زون بناؤن لئی کساناں
دی زمین کوڈیاں دے بھاء کھوہ کے دتی ہے جاں دین دا فیصلہ کیتا
ہے - کساناں توں جبری سستے بھاء زمیناں لے کے ایہناں کمپنیاں نوں
دے دین دے نعل نعل سرکار ولوں ایہناں سپیشل زوناں نوں ریانتی
دراں تے بجلی، پانی، ٹیکساں وچ چھوٹ آتے ہور انیکال سہولتا
دین دا وی اعلان کیتا ہے آتے کیہا ہے کہ ایہناں سپیشل ایکسپورٹ
زوناں وچ دیش دے کئی قانون وی نہیں لاگو ہونگے - کیندری آتے
راج سرکاراں دی دلیل ہے کہ ایہناں سپیشل ایکسپورٹ زوناں دے بن
نعل لوکاں دا بھلا ہووے گا، اوناں دے روزگار دا مسئلہ حل ہووے گا
آتے دیش دی آرتھکٹا نوں وی بہت فائدہ ہووے گا اس کرے ایہناں
سپیشل زوناں وچ دیسی تے ودیشی پونجی نویش نوں آ کرشت کرن
لئی ایہو جہیاں سہولتاں دینا کوئی گھاٹے دا سودا نہیں -

لیکن، ہندوستان وچ اس طرح دے زوناں بن دی گل کوئی نویں

گل نہیں ہے۔ ایسٹ انڈیا کمپنی نے وی کلکتے آتے ہوئے تھانواں
 تے ایہو جھے زون بھائے سن۔ ایسٹ انڈیا کمپنی نے مغل شہنشاہ
 توں جاں مقامی راجیاں توں خاص ریانتاں لئیاں آتے ایہناں تھواں
 تے آپنیاں کوٹھیاں آتے اجیھے احاطے قائم کر لئے جتھے مقامی
 جاں کیندری بادشاہ دا قانون لاگو نہیں سی ہندا۔ کمپنی آس پاس
 دے آتے دور دراز دے علاقیاں چوں کوڈیاں دے بھاء مال خرید
 کے جاں لٹ کے ایہناں کوٹھیاں تے اہاتیاں وچ لیاؤندی سی تے
 پھیر انگلینڈ آتے یورپ دے ہور ملکاں وچ وچدی سی تے وڈے
 منافع کھڈی سی۔ اس لٹ دے آسرے کمپنی دے مالک آتے اوناں
 دے مقامی افسر، جویں کہ کلانیو آتے کئی ہور، تاں کروڑپتی بن
 گئے پر ہندوستانی کساناں، وپاریاں آتے کاریگراں دی حالت ہور وی
 خراب ہو گئی۔ ایسٹ انڈیا کمپنی نے جوں فائدہ ہندوستان دی
 آرتھکتا آتے ہندوستان دے لوکاں دے روزگار نوں پھنچایا اوس توں
 ہندوستان دے لوک بھلی بھانت واقف ہن۔ اسے طرح ۱۹ویں صدی دے
 اخیر آتے ۲۰ویں صدی دے شروع وچ انگریز بستیاوا دیاں نے لکھاں
 ہی ایکڑ زمین توں کباٹلی لوکاں نوں ڈنڈے دے زور اٹھا کے ایہہ
 زمیناں اپنے جھولیچکاں نوں جگیراں وچ دے کے اپنے لئی تاں اربعہ پف ہلا
 کھریاں بھائے سی پر ایہناں کلونیاں وچ عام کساناں دا حال بہت
 ہی مندا سی جس نے کساناں وچ پگڑی سنبھال جٹا لہر نوں
 جنم دتا جہدی اگوائی سردار اجیت سنگھ نے کیتی سی۔

امریکن کمپنیاں، جویں کہ مینائیٹڈ فوڈ کمپنی آتے آئی ٹی، نے وی پچھلی صدی وچ دکھئی امریکہ آتے کیریبین مُلکاں وچ سپیشل ایکسپورٹ زون قائم کیتے سن۔ اس نعل امریکن کمپنیاں دے مُنافیے تاں ودھ گئے سن پر ایہناں مُلکاں دے لوکاں نعل بُری ہی ہوئی سی۔

ہُن، ہندوستان دی حاکم جماعتاں، اوناں دا راجتتتر، سرکاراں آتے ہور پرجاوشالی ادارے اس سارے تجربے نوں نظر انداز کرے لوکاں وچ مُجھلیکھے پاؤئے چاہندے ہن کہ شاید ایہناں سپیشل ایکسپورٹ زوناں دے ہُن کجھ ہور ہی نتیجے نکلگے آتے ایہناں نعل لوکاں نوں درپیش مثلے جویں کہ روزگار دا مسئلہ، گلی، گلی آتے جُلی دے مثلے حل ہو جاگے آتے حاکم جماعتاں دیاں ساریاں ہی سیاسی پارٹیاں اس شور وچ حصہ پائی جا رہیاں ہن جھانویے اوناں دا ناں جاں جھنڈے دا رنگ کیہو جیہا وی ہے۔ مِثال دے طور تے، پچھلی بنگال وچ سیپیائی(ایم) لال جھنڈے پیٹھ ایہو مُجھلیکھے پا رہی ہے آتے پنجاب وچ کانگرس آتے اکالی ایہو راگ الاپ رہے ہن۔ جھاجپا آتے ہورناں پارٹیاں دا وی ایہو حال ہے۔

ایہناں ساریاں سیاسی پارٹیاں دا مقصد ہریک طریقے نعل امیراں دیاں جھولیاں بھرننا ہی ہے۔ لوکاں دی مُخالفت دی ایہناں نوں کوئی پرواہ نہیں۔ مِثال دے طور تے، پردھان منتری منموہن سنگھ نے اک بیان وچ کیہا ہے کہ سپیشل اکنومک زون قائم کرن دا فیصلہ کسے وی حالت وچ نہیں بدلایا جاویگا۔ ایہو گل کجھ دن پہلاں سنگور

دے ٹاٹا کار پلانٹ بارے پچھسی بنگال دے مارکسی مکھ منتری بدھدیو
 جھٹاچاریا نے وی کہی سی کہ ٹاٹے نعل کیتا گیا کار فیکٹری
 بناؤن لئی زمین دین دا وعدہ ضرور ہی پورا کیتا جاویگا جھاویں
 کجھ وی ہو جاوے۔ اتھے پچھسی بنگال سرکار نے چار سو ہیکٹیئر
 زمین کساناں توں ۱۴۰ کروڑ روپے دے کے جبری خرید لئی ہے اتے
 پھیر ایہو زمین ٹاٹا گروپ نوں صرف ویہہ کروڑ روپے وچ کوڈیاں
 دے بجاء دے دتی، اتے ایہدے لئی پنچ سال واسطے ۰۰ فی صدی
 دی ویاج در تے بھت ہی سستا قرضہ وی ٹاٹے نوں دتا گیا
 ہے۔ دوسرے پاسے، غریب پیئڈو عورتاں نوں نکلے موٹے کاروباراں
 لئی نکلے نکلے قرضے وی ۲۴ فی صدی دی ویاج در تے دتے جانڈے
 ہن۔ کیرلا دی کمیونسٹ سرکار وی بڑے زور شور نعل سپیشل اکنومک
 زون بناؤن دیاں گلاں کر رہی ہے۔ ایہہ ساری گل بات ثابت کردی
 ہے کہ لوکاں نوں لٹ کے امیراں دیاں جھولیاں بھرن وچ سبھ سیاسی
 پارٹیاں اک دوسرے توں موہرے ہون دا یتن کردیاں ہن۔

لیکن حاکم جماعتاں اتے اوناں دے راجتنتر دی اس مارو نیتی خلاف
 کسان تے ہور لوک اکٹھے ہو کے لامبند ہو رہے ہن اتے
 نندیگرام، سنٹر اتے رائیگڑ وانگ تھیں تھیں تے گھول چلا رہے
 ہن۔ اہ جانڈے ہن کہ ایہناں سپیشل ایکسپورٹ زوناں نعل اوناں
 دا جھلا نہیں ہووے گا بلکہ اوناں دی لٹ ہور وی تیز ہوویگی۔ لوک

آپنی طاقت، ایلکتا آتے آپنی سیدھ نعل ہی آپنے مثلے حل کر سكدے
ہن۔ حا کم جماعتاں آتے راجتنتر دا ہر قدم اوناں لئی مارو ہی
ہے۔ لوک آپنے سنگھرش نعل ہی راجتنتر آتے سَرکار ولوں امیراں دیاں
جییاں بھرنیاں بند کرے آپنے حقاں دی راکھی کر سكدے ہن۔ راجتنتر،
سَرکار آتے کسے وی سیاسی پارٹی توں ایہہ آس نہیں کیتی جا سكدی
کہ اوہ لوکاں دے مثلے حلّ کرنگے۔ ایہہ سارے تاں لوکاں دے حقاں
تے سٹّ ہی مار دے ہن۔